

32000L0035

2000.8.8.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 200/35

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2000/35/EK IRÁNYELVE
(2000. június 29.)**

a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 95. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽²⁾,

a Szerződés 251. cikkében ⁽³⁾ megállapított eljárással összhangban eljárva, az egyeztetőbizottság által 2000. május 4-én jóváhagyott közös szövegtervezet figyelembevételével,

mivel:

- (1) Az Európai Parlament a kis- és középvállalkozások és a kézműipari ágazat érdekét szolgáló integrált programjáról szóló állásfoglalásában ⁽⁴⁾ arra szólította fel a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatokat a késedelmes fizetésből eredő problémák megoldására.
- (2) 1995. május 12-én a Bizottság ajánlást fogadott el a kereskedelmi ügyletekben alkalmazott fizetési határidőkről ⁽⁵⁾.
- (3) Az Európai Parlament a kereskedelmi ügyletekben alkalmazott fizetési határidőkről szóló bizottsági ajánlással kapcsolatos határozatában ⁽⁶⁾ felhívta a Bizottságot, hogy vegye fontolóra az ajánlás átdolgozását tanácsi irányelvre vonatkozó javaslattá, és azt a lehető legrövidebb időn belül terjessze elő.
- (4) 1997. május 29-én a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményezte a Bizottság „Közbeszerzés az Európai Unióban – a követendő út kijelölése” ⁽⁷⁾ című zöld könyvét.
- (5) 1997. június 4-én a Bizottság közzétette az egységes piac megteremtésére vonatkozó cselekvési tervét, amelyben kiemelte, hogy a késedelmes fizetés egyre komolyabb akadályt állít az egységes piac sikeres megvalósítása elé.
- (6) 1997. július 17-én a Bizottság jelentést tett közzé a kereskedelmi ügyleteknél tapasztalható késedelmes fizetésekről ⁽⁸⁾, amelyben összefoglalta a Bizottság 1995. május 12-i ajánlásának hatásairól készített értékelés eredményeit.

- (7) A túlzott fizetési határidők és a késedelmes fizetések súlyos nyilvántartási és pénzügyi terheket rónak a vállalkozásokra, különösen a kis- és középvállalkozásokra. Továbbá, e problémák képezik a vállalkozások létét fenyegető és számtalan munkahely megszűnését eredményező fizetésképtelenség egyik legfőbb okát.
- (8) Némely tagállamban a szerződéses fizetési határidők jelentősen eltérnek a közösségi átlagtól.
- (9) A tagállamok fizetési szabályainak és fizetési gyakorlatának eltérései akadályozzák a belső piac megfelelő működését.
- (10) Mindez jelentősen korlátozza a tagállamok közötti kereskedelmi forgalmat. Ez ellentmond a Szerződés 14. cikkének, amelynek értelmében a belső piac egész területén lehetővé kell tenni a vállalkozók számára, hogy a határon túli műveletek ne járjanak nagyobb kockázattal, mint a belföldi kereskedelem. A belföldi és határon túli műveletekre vonatkozó szabályok lényeges eltérése a verseny torzulásához vezetne.
- (11) A legfrissebb statisztikák szerint az 1995. május 12-i ajánlás elfogadását követően számos tagállamban a legjobb esetben sem következett be javulás a késedelmes fizetések terén.
- (12) A belső piacon tapasztalható késedelmes fizetések leküzdésére irányuló célkitűzés nem érhető el eléggé az egyes tagállamok egyénileg hozott intézkedéseivel, következésképp a Közösség ebben nagyobb sikert érhet el. Ez az irányelv kizárólag a fenti cél elérését tartja szem előtt. Éppen ezért az irányelv összességében megfelel a Szerződés 5. cikkében a szubszidiaritás és arányosság alapelvéinek tekintetében megállapított követelményeknek.
- (13) Ez az irányelv kizárólag a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítésére vonatkozik, és nem rendelkezik a fogyasztókkal kötött ügyletekről, illetve más, például a csekkekre és váltókra vonatkozó jogszabályok szerinti fizetésekkel kapcsolatos kamatokról, a kártérítési kifizetésekről, ideértve a biztosító társaságok kifizetéseit is.
- (14) Az a tény, hogy ez az irányelv a szellemi szabadfoglalkozásúakra is kiterjed, nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamok kötelesek azokat vállalkozásokként vagy kereskedőként kezelni az irányelv által nem érintett más vonatkozásokban is.

⁽¹⁾ HL C 168., 1998.6.3., 13. o. és HL C 374., 1998.12.3., 4. o.

⁽²⁾ HL C 407., 1998.12.28., 50. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 1998. szeptember 17-i véleménye (HL C 313., 1998.10.12., 142. o.), a Tanács 1999. július 29-i közös álláspontja (HL C 284., 1999.10.6., 1. o.), valamint az Európai Parlament 1999. december 16-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2000. június 15-i határozata és a Tanács 2000. május 18-i határozata.

⁽⁴⁾ HL C 323., 1994.11.21., 19. o.

⁽⁵⁾ HL L 127., 1995.6.10., 19. o.

⁽⁶⁾ HL C 211., 1996.7.22., 43. o.

⁽⁷⁾ HL C 287., 1997.9.22., 92. o.

⁽⁸⁾ HL C 216., 1997.7.17., 10. o.

- (15) Ez az irányelv csak az „végrehajtható jogcím” fogalmát határozza meg, és nem szabályozza sem az adott jogcím végrehajtására vonatkozó eljárásokat, sem pedig azon feltételeket, amelyek mellett a jogcím végrehajtása megszüntethető vagy felfüggeszthető.
- (16) A késedelmes fizetés olyan szerződösszegés, amelyet a legtöbb tagállamban az alacsony késedelmi kamatok és/vagy hosszadalmas jogorvoslati eljárások az adósok számára pénzügyi szempontból vonzóvá tettek. E tendencia visszafordítása, valamint annak biztosítása, hogy a késedelmes fizetés olyan következményekkel járjon, amelyek a fizetési késedelmet előnytelenné teszik, határozott lépéseket igényel, többek között azt, hogy a hitelezők kártalanítást kapjanak felmerült költségeikért.
- (17) A behajtási költségek ésszerű megtérítésekor figyelembe kell venni egyrészt azt, hogy ez nem sértheti azon nemzeti rendelkezéseket, amelyek szerint a bíróság bármely további kártérítést is megítélhet a hitelezőnek az adós késedelmes fizetése következtében felmerült károkért, másrészt pedig számításba kell venni azt, hogy az ilyen felmerült költségek késedelmi kamat formájában már megtérülhettek.
- (18) Ez az irányelv figyelembe veszi a hosszú szerződéses fizetési határidők kérdését, különös tekintettel azon bizonyos szerződéstípusokra, amelyek esetében indokolt lehet a hosszabb fizetési határidő együttesen a szerződéskötési szabadság korlátozásával vagy magasabb kamat meghatározásával,
- (19) Az irányelvnek meg kell tiltania a szerződéskötési szabadsággal való visszaélést a hitelező hátrányára. Ilyen visszaélést megvalósító tényezőnek tekinthető, amennyiben valamely megállapodás főként az adós további likviditásának biztosítását szolgálja a hitelező költségére, vagy amennyiben a fővállalkozó olyan fizetési feltételeket szab szállítói és alvállalkozói számára, amelyeket a fővállalkozóra vonatkozó feltételek nem indokolnak. Ez az irányelv nem érinti a szerződéskötés módjára vonatkozó, valamint az adósra nézve tisztességtelen szerződési feltételek érvényességét szabályozó nemzeti rendelkezéseket.
- (20) A késedelmes fizetés következményei kizárólag akkor lehetnek visszatartó hatásúak, ha azok a hitelező szempontjából gyors és hatékony jogorvoslati eljárásokkal társulnak. A Szerződés 12. cikkében meghatározott, a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alapelvvel összhangban ezen eljárásoknak a Közösségben letelepedett valamennyi hitelező rendelkezésére kell állniuk.
- (21) Törekedni kell arra, hogy a hitelezők olyan helyzetben legyenek, hogy tulajdonjogukat hátrányos megkülönböztetés nélkül a Közösség egész területén fenntarthassák, amennyiben a nemzetközi magánjogban meghatározott, alkalmazandó nemzeti rendelkezések elismerik a tulajdonjog fenntartására vonatkozó kikötés érvényességét.
- (22) Ezen irányelv valamennyi kereskedelmi ügyletre vonatkozik függetlenül attól, hogy az adott ügylet magán vagy állami vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között megy végbe, figyelemmel arra a tényre, hogy az

utóbbiak jelentős nagyságrendű fizetési forgalmat bonyolítanak le vállalkozások felé. Ezért az irányelv a fővállalkozók és szállítók, valamint alvállalkozók között lebonyolódó valamennyi kereskedelmi ügyletet is szabályozza.

- (23) Az irányelv 5. cikke előírja, hogy a nem vitatott követelések érvényesítésére vonatkozó eljárást a nemzeti jogszabályokkal összhangban rövid idő alatt le kell folytatni, ez azonban nem igényli a tagállamoktól egy külön eljárás bevezetését vagy hatályos jogi eljárásaik egy meghatározott módon történő módosítását,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az irányelv hatálya

Ez az irányelv a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként végrehajtott valamennyi fizetésre vonatkozik.

2. cikk

Meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „kereskedelmi ügyletek”: vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek fizetés ellenében áruk szállítását vagy szolgáltatását eredményezik;
„hatóság”: a közbeszerzési irányelvekben (92/50/EGK ⁽¹⁾, 93/36/EGK ⁽²⁾, 93/37/EGK ⁽³⁾ és 93/38/EGK ⁽⁴⁾) meghatározott bármely szerződéskötő hatóság vagy jogalany;
„vállalkozás”: önálló gazdasági vagy szakmai tevékenységet folytató szervezet, még ha az adott tevékenységet egyetlen személy látja is el;
2. „késedelmes fizetés”: a szerződéses vagy jogszabályon alapuló fizetési határidő túllépése;
3. „a tulajdonjog fenntartása”: olyan szerződéses megállapodás, amelynek értelmében az eladó az adott árukra vonatkozó tulajdonjogát mindaddig fenntartja, amíg azok ellenértéke teljes mértékben kiegyenlítésre nem kerül;
4. „az Európai Központi Bank fő refinanszírozási műveleteinél alkalmazott kamatláb”: a Bank által a fix kamatozású tenderekben az ilyen műveletekre alkalmazott kamatláb. Amennyiben a fő refinanszírozási művelet változó kamatú tender eljárásának megfelelően folyt le, e kamatláb az adott pályázat eredményeként kialakult marginális kamatláb. A fentiek az egyenáras és ajánlati áras aukciókra is vonatkoznak;

⁽¹⁾ HL L 209., 1992.7. 24., 1. o.

⁽²⁾ HL L 199., 1993.8.9., 1. o.

⁽³⁾ HL L 199., 1993.8.9., 54. o.

⁽⁴⁾ HL L 199., 1993.8.9., 84. o.

5. „végrehajtható jogcím”: valamely bíróság vagy illetékes hatóság által kibocsátott, azonnali vagy részletfizetésre kötelező bármely határozat, ítélet vagy végzés, amely a hitelező számára lehetővé teszi az adóssal szembeni igényének kényszer-végrehajtás útján történő érvényesítését; ide tartoznak továbbá a fizetésre vonatkozó és az adós fellebbezésére tekintet nélkül előzetesen végrehajtható határozatok, ítéletek és végzések.

3. cikk

Késedelmi kamat

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy:

- a) a d) pontnak megfelelő kamat a szerződésben meghatározott fizetési határnap vagy határidő lejáratát követő naptól esedékessé váljon;

- b) amennyiben a szerződés nem rögzíti a fizetés határnapját vagy a fizetési határidőt, a kamatfizetési kötelezettség automatikusan, külön fizetési felszólítás nélkül lépjen érvénybe:

- i. a számla vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívás adós általi kézhezvételét követő 30 nappal; vagy

- ii. amennyiben nem állapítható meg egyértelműen a számla vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívás kézhezvételének időpontja, 30 nappal az áruk vagy szolgáltatások átvételét követően; vagy

- iii. amennyiben az adós az áruk vagy szolgáltatások átvételét megelőzően kapja kézhez a számlát vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívást, 30 nappal az áruk vagy szolgáltatások átvételét követően; vagy

- iv. amennyiben jogszabály vagy szerződés írja elő, hogy az áruk vagy a szolgáltatások szerződésszerű teljesítését, illetve teljesítését átvételi vagy ellenőrző eljárással kell megállapítani, és az adós a számlát vagy az azzal egyenértékű fizetési meghagyást a fenti eljárás napján vagy azt megelőzően kapja kézhez, 30 nappal az utóbbi napot követően;

- c) a hitelező késedelmi kamatra jogosult, amennyiben

- i. teljesítette szerződéses és jogszabályi kötelezettségeit; és
- ii. nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, kivéve, ha az adós nem felel a késedelemért;

- d) amennyiben a szerződés másképp nem rendelkezik, az adós által fizetendő késedelmi kamat mértéke („törvényes kamat”) az Európai Központi Bank által az adott félév első naptári napja előtt lebonyolított legutóbbi fő refinanszírozási műveletnél alkalmazott kamatláb („irányadó kamatláb”) legalább hét százalékponttal növelt összege legyen. Azon tagállamok, amelyek nem vesznek részt a gazdasági és pénzügyi unió megteremtésének harmadik szakaszában, a saját nemzeti központi bankjuk által meghatározott referencia kamatlábat kötelesek a fenti irányadó kamatláb megfelelőjeként alkalmazni. Mindkét esetben az adott félév első naptári napján érvényben levő irányadó kamatláb irányadó az azt követő hat hónapra;

- e) amennyiben az adós a késedelemért nem felel, a hitelező legyen jogosult megfelelő összegű ellentételezésre az adós késedelmes fizetése következtében felmerült összes indokolt behajtási költsége miatt. Az ilyen behajtási költségek megállapításakor figyelembe kell venni az áttekinthetőség és az arányosság alapelveit a szóban forgó tartozás vonatkozásában. A fenti alapelvek tiszteletben tartása mellett a tagállamok jogosultak meghatározni a tartozások különféle szintjeihez a legmagasabb összegű behajtási költség mértékét.

- (2) A nemzeti jogban meghatározandó egyes szerződésfajták esetében a tagállamok legfeljebb 60 nappal meghosszabbíthatják azt az időszakot, amely után a kamat esedékessé válik, feltéve, hogy korlátozzák a szerződő felek jogát a fenti időszak túllépésére, vagy a jogszabályban rögzítettől lényegesen magasabb kötelező kamatot írnak elő.

- (3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a fizetési határidőre vagy a késedelmes fizetés következményeire vonatkozó minden olyan megállapodás, amely nem áll összhangban az (1) bekezdés b)–d) pontjában és a (2) bekezdésben rögzített előírásokkal, ne legyen végrehajtható, vagy arra hivatkozással ne lehessen kártérítési igényt támasztani, amennyiben ez a hitelező számára minden körülményre tekintettel nagymértékben tisztességtelen, ideértve a helyes kereskedelmi gyakorlatot és a termék jellegét is. Annak megállapítására, hogy valamely megállapodás nagymértékben tisztességtelen a hitelező számára, többek között számba kell venni, hogy volt-e olyan objektív ok, amelyek miatt az adós eltért az (1) bekezdés b)–d) pontjában és a (2) bekezdésben rögzített előírásoktól. Amennyiben az ilyen megállapodás nagymértékben tisztességtelennek minősül, a jogszabályban előírt feltételeket kell alkalmazni, kivéve, ha a nemzeti bíróságok ettől eltérő, tisztességes feltételeket állapítanak meg.

- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a hitelezők és versenytársak érdekében megfelelő és hatékony eszközökkel előzzék meg a (3) bekezdés értelmében nagymértékben tisztességtelen feltételek további alkalmazását.

- (5) A (4) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket is magukban foglalnak, amelyek értelmében a kis- és középvállalkozásokat képviselő, hivatalosan elismert vagy jogos érdekekkel rendelkező szervezetek részére az adott ország jogszabályai lehetővé teszik, hogy eljárást indíthassanak a bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóságok előtt azon a jogcímen, hogy az általános használatra meghatározott szerződéses feltételek a (3) bekezdés értelmében nagymértékben tisztességtelenek, annak érdekében, hogy megfelelő és hatékony eszközöket alkalmazhassanak az ilyen feltételek további alkalmazásának megelőzésére.

4. cikk

A tulajdonjog fenntartása

- (1) A tagállamok a nemzetközi magánjogban megjelölt, vonatkozó nemzeti rendelkezésekkel összhangban előírják, hogy az eladó az áruk ellenértékének teljes kiegyenlítéséig fenntartja tulajdonjogát, amennyiben az áruk leszállítása előtt az eladó és a vevő kifejezetten megállapodott a tulajdonjog fenntartásáról szóló kikötésben.

- (2) A tagállamok rendelkezéseket fogadhatnak el vagy tarthatnak fenn az adós által már teljesített részletfizetésekkel kapcsolatban.

5. cikk

A nem vitatott követelések behajtása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy nem vitatott kintlevőség vagy eljárási jellemzők esetén a hitelező perindítványától vagy illetékes hatóságnál történő felszólamlásától számított átlagosan 90 naptári napon belül a tartozás nagyságától függetlenül végrehajtható jogcímet lehessen szerezni. E kötelezettséget a tagállamok saját nemzeti törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseikkel összhangban hajtják végre.

(2) A vonatkozó nemzeti törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések kötelesek azonos feltételeket alkalmazni az Európai Közösségben letelepedett valamennyi hitelezőre.

(3) Az (1) bekezdésben említett 90 naptári napos határidő nem foglalja magában a következőket:

- a) az okmányok kézbesítéséhez szükséges időt;
- b) a hitelezőnek tulajdonítható bármely késedelmet, úgymint az igénybejelentések helyesbítésére fordított időt.

(4) Ez a cikk nem érinti a Brüsszeli Egyezmény rendelkezéseit a polgári és kereskedelmi ügyekben az illetékesség és ilyen ügyekben hozott határozatok végrehajtása vonatkozásában. ⁽¹⁾

6. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2002. augusztus 8. előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok fenntarthatnak vagy hatályba léptethetnek a hitelező számára az ezen irányelvnek való megfeleléshez szükségesnél kedvezőbb rendelkezéseket.

(3) Az irányelv átültetésekor a tagállamok figyelmen kívül hagyhatják:

- a) az adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárás hatálya alá tartozó tartozásokat;
- b) a 2002. augusztus 8-át megelőzően kötött szerződéseket; valamint
- c) az 5 eurónál kisebb összegű kamatköveteléseket.

(4) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

(5) A Bizottság 2002. augusztus 8-át követően két évvel felülvizsgálja többek között a törvényes kamatlábat, a szerződéses fizetési határidőket és a késedelmes fizetéseket annak érdekében, hogy értékelje a kereskedelmi ügyletekre gyakorolt hatásukat, illetve a jogszabály gyakorlati működését. A fenti és egyéb vizsgálatok eredményeit az Európai Parlament és a Tanács tudomására hozzák, adott esetben az ezen irányelv továbbfejlesztésére vonatkozó javaslatok kíséretében.

7. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában való kihirdetése napján lép hatályba.

8. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Luxembourgban, 2000. június 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

N. FONTAINE

a Tanács részéről

az elnök

M. MARQUES DA COSTA

⁽¹⁾ Egységes szerkezetben: HL C 27., 1998.1.26., 3. o.